

با تداوم تسلط کلیشه‌های جنسیتی؛

خودکشی در ایران زنانه شده است

به بهانه ۸ مارس، روز جهانی زن

از گوشه و کنار

فعالیت ۷م مرکز درمان و بازپروری زنان معتاد در استان تهران

معاون توسعه پیشگیری و درمان بهزیستی استان تهران از نگهداری و درمان ۲۴۴ زن معتاد متجاهر در ۷ مرکز درمان و بازپروری استان تهران خبر داد.

فرزانه جوادی با اشاره به این که به دنبال طرح ساماندهی معتادان در محلات شوش، هرنندی و مولوی تا کنون ۲۴۴ زن معتاد جمع آوری و ساماندهی شده‌اند، گفت: در حال حاضر هیچ زن معتادی نیست که بعد از جمع آوری به دلیل کمبود فضای نگهداری، از وارد شدن به فرایند درمان و بازپروری بازمانده باشد. وی با اشاره به فعالیت هفت مرکز نگهداری از زنان معتاد در استان تهران اظهار کرد: ظرفیت این مراکز بین ۶۰ تا ۶۴۰ نفر است و تنها یکی از این مراکز به دلیل داشتن فضای بیشتر و مناسب‌تر، ظرفیت پذیرش ۸۰ زن معتاد متجاهر را دارد. معاون توسعه پیشگیری و درمان بهزیستی استان تهران با بیان این که طرح جمع آوری این معتادان از ۹ بهمن ماه سال جاری در محله‌های مذکور آغاز شده است، تصریح کرد: این زنان در دو مرحله جمع آوری شده‌اند و ۲۴۴ نفر از آن‌ها در مراکز تبصره ۱۶ ماده ۱۴ مراحل درمان خودرأطی می‌کنند.

رئیس پلیس تهران بزرگ:

ساماندهی کودکان کار و زباله‌گرد بر عهده شهرداری است

رئیس پلیس تهران بزرگ در گفت‌وگو با خبرنگار ایلنا در پاسخ به این سوال که آیا پلیس قصد دارد، در ساماندهی کودکان کار و زباله‌گرد در منطقه هرنندی ورود کند، گفت: خیر، ساماندهی زباله‌گردها و کودکان بر عهده شهرداری است. برخی از گازها در این منطقه محل خرید و فروش زباله‌هاست که شهرداری باید برای آن تمهیداتی ببیند.

سردار حسین رحیمی ادامه داد: اعتباراتی که از سوی ستاد مبارزه با مواد مخدر برای محله هرنندی، شوش و مولوی تصویب شده، برای اقدامات فرهنگی و مرحله تثبیت و ترمیم این منطقه است. از این بودجه برای راه‌اندازی مساجد و انجام کارهای فرهنگی استفاده می‌شود.

با حضور نایب رئیس ستاد شوراباری ها:

سامانه «محلہ یار» رونمایی شد

سامانه محل‌یار با حضور نایب رئیس ستاد هماهنگی شوراباری‌های شهر تهران، رئیس کمیسیون سلامت، محیط‌زیست و خدمات شهری شورای شهر تهران و مسئولان ستاد شوراباری‌ها و تعدادی از فعالان محیط زیستی و اعضای شبکه تشکل‌های محیط زیستی و منابع طبیعی استان تهران همزمان با روز درختکاری و هفته منابع طبیعی رونمایی شد. این سامانه یک نرم‌افزار موبایلی است که موجب تسهیل در انعکاس مشکلات شهری تهران و هم‌چنین افزایش ارتباطات شهروندان با شوراباران و هم‌چنین اعضای شورای شهر تهران می‌شود. استفاده کنندگان این سامانه می‌توانند مشکلات محلات خود را در چهار حوزه عمرانی، محیط زیستی، فرهنگی و آموزشی با قابلیت ثبت تصویر گزارش کرده به صورت مستقیم به سیستم شوراباری ارسال کنند. در این چارچوب، شوراباران به آسانی متوجه خواهند شد که در کدام مناطق و محلات، مردم با چه مشکلاتی مواجه بوده و چه درخواست‌هایی دارند. سید آرش حسینی میلانی، نایب رئیس ستاد هماهنگی شوراباری‌های شورای شهر تهران با بیان این که در طراحی این سامانه از نظرات سازمان‌های مردم‌نهاد به ویژه شبکه تشکل‌های محیط زیستی استان تهران استفاده کرده‌ایم، اظهار داشت: این سامانه می‌تواند موجب افزایش مشارکت اجتماعی شهروندان در روند مدیریت شهری شود. در واقع، این سامانه می‌تواند به تغییر رویکرد مدیریت شهری از محوریت شهرداری به محوریت شهروندان و شهران مدار کمک کند.

این که زنان در موقعیت‌های خاص اقدام به خودکشی می‌کنند، به مسئله فقدان «حمایت‌های اجتماعی» مرتبط است. خودکشی به عنوان راهی برای رهایی از موقعیت نامناسب و اندوهناک انتخاب می‌شود و حامل پیامی به جامعه است

خشونت‌های خانوادگی که اغلب از نوع نهانی و خاموش نیز هستند، در کنار حاکمیت سنت‌ها و عرف بر کنش‌های فردی زنان و محرومیت گسترده آن‌ها در خانواده و جامعه، از مهم‌ترین عوامل افزایش خودکشی در بین زنان و دختران به‌شمار می‌روند.

این که زنان در موقعیت‌های خاص به اقدام به خودکشی می‌کنند، بیشتر از ویژگی‌های فردی و روانی به مسئله فقدان «حمایت‌های اجتماعی» مرتبط است. خودکشی به عنوان راهی برای رهایی از موقعیت نامناسب و اندوهناک انتخاب می‌شود و در زمینه نوع اجتماعی صورت گرفتن آن، حامل پیامی است به جامعه در آخرین لحظات زندگی فرد که می‌خواهد به‌صورت فریاد اعتراضی به وضعیت خود در قالب نمایش مرگ آن را منتقل کند.

بختیار نژاد تصریح می‌کند: «زنان نسل امروز در اثر ارتقای آگاهی‌ها و سطح دانش و عزت نفس و کسب سرمایه‌های فرهنگی، نگرش‌های متفاوتی با نسل‌های مسادران و مادر بزرگان خود دارند، سطح تحصیلات در میان آنان افزایش و توقعات‌شان نیز از خود، همسر و زندگی مشترک‌شان تغییر پیدا کرده است.

این زنان دیگر الزاماً قائل به این باور که با لباس سفید به خانه بخت بروند و با کفن سفید خارج شوند نیستند، بنابراین در مواردی شخص هنگامی که شرایط زندگی‌اش را مطابق با انتظارات و ایده‌آل‌ها و حقوق انسانی خود نمی‌یابد، ممکن است به شرایط سخت و تحمیلی تن در ندهد، و در چنین شرایطی، اگر طلاق برای وی غیر ممکن نباشد، احتمالاً طلاق می‌گیرد و در برخی موارد که این گونه نیست، ممکن است به خودکشی منجر شود.

خودکشی در کشور جنسیتی شده، یعنی گزارش‌ها و تحقیقاتی که در کشور انجام شده است، حکایت از این دارد که نرخ رشد خودکشی زنان متاهل بالا رفته است. این در حالی است که در تنوری‌های جامعه شناختی بیان می‌شود هر چه قدر چسب اجتماعی افراد نسبت به جامعه بیشتر باشد، آسیب‌های اجتماعی از جمله خودکشی کمتر می‌شود، اما این مسئله در ایران برعکس است و علی‌رغم این که زنان متأهل چسب اجتماعی بیشتری نسبت به مجردها دارند، اما نه تنها رشد خودکشی بلکه رشد اعتیاد و درخواست طلاق نیز در میان این قشر بیشتر شده. نوعی آسیب اجتماعی از نوع جنسیتی در کشور در حال رشد و غلبه است.»

خودسوزی، نمایش نیست

توسکی با اشاره به این که معمولاً خودکشی‌ها شکل‌های مختلفی دارد، می‌گوید: «آنچه در کشور ما در رابطه با خودکشی زنان در حال رخ دادن است، خودسوزی زنان» است، که بر اساس آمار ۹۹ درصد خودکشی از این نوع است. این مرحله‌ای است که فرد هم آگاهانه و هم با فشار بالایی که از محیط و اجتماع دریافت می‌کند و با اراده بالا، اقدام به این عمل می‌کند. فرد این کار را برای نمایش انجام نمی‌دهد، نوعی از خودکشی است که به مرگ می‌انجامد. خودکشی در شهرها یا استان‌های توسعه یافته هم چون تهران، گیلان خودکشی بیشتر است اما آمار خودکشی که در استان‌های کمتر توسعه یافته اتفاق می‌افتد، بسیار قابل تأمل است و آن خودکشی از نوع خودسوزی است. ممکن است رقم خودکشی در این استان‌ها کم باشد، ولی رشد این نوع خودکشی در سال‌های اخیر دو برابر شده و انتخاب این نوع خودکشی نشانگر یک مسئله و آسیب اجتماعی بسیار مهم است.

خودکشی زنان و فقدان حمایت‌های اجتماعی

در کشور ما آمار اقدام به خودکشی در زنان در حال افزایش است و عوامل محیطی و اجتماعی در این موضوع دخیل هستند. محیط خانوادگی افراد، کنترل مردسالاران بر زنان در خانواده و جامعه تاروش‌های تربیتی متفاوت و جنسیت زده یا احساس مورد تبعیض بودن در جامعه، ازدواج‌های اجباری قبل از سن قانونی، اختلافات شدید و

در شهرها با استان‌های توسعه یافته هم چون تهران و گیلان خودکشی بیشتر است، اما آمار خودکشی که در استان‌های کمتر توسعه یافته اتفاق می‌افتد، بسیار قابل تأمل است و آن خودکشی از نوع خودسوزی است

نوعی «اعتراض» و «انتقام‌گیری» از اطرافیان است که خشونت از زن اعمال کرده‌اند. فرد خود را مقابل دیدگاه دیگران به آتش می‌کشند تا یک اعتراض است یا مضمومویی سنتی و شناخته شده، رفتاری که پیامی شوم به همراه دارد. شاید این زن‌ها امید دارند که با خودکشی از بار خشونت و تبعیضی که علیه خود احساس می‌کنند، کاسته شود.»

به گفته بختیار نژاد خودسوزی به عنوان روشی برای خودکشی

از ذهن نیست. زنان ایران از سطح آگاهی بالایی نسبت به دیگر زنان منطقه برخوردارند، اما از آن‌جا که این آگاهی با بن‌بست‌های قانونی و اجتماعی مواجه می‌شود و به تغییر شرایط نمی‌انجامد، به انرژی برای رنج بیشتر آن‌ها تبدیل شده است.» مهم‌ترین عامل خودسوزی به گفته این پژوهشگر «اختلافات خانوادگی» است؛ که بخش عمده این اختلافات نیز به مسائل اقتصادی اختصاص دارد.

بختیار نژاد خودکشی در زنان را نوعی «اعتراض» می‌داند و معتقد است زنان معمولاً قصد پایان دادن به زندگی را ندارند: «خودکشی و خودسوزی میان زن‌ها بیشتر اعلام یک اعتراض است یا مضمومویی سنتی و شناخته شده، رفتاری که پیامی شوم به همراه دارد. شاید این زن‌ها امید دارند که با خودکشی از بار خشونت و تبعیضی که علیه خود احساس می‌کنند، کاسته شود.»

به گفته بختیار نژاد خودسوزی به عنوان روشی برای خودکشی

خاورمیانه دارند و پروین بختیار نژاد، پژوهشگر حوزه زنان با تأیید این مطلب می‌گوید اگر چه آمار دقیقی از میزان خودکشی و تعداد خودسوزی موجود نیست، اما این پدیده چنان شدت یافته که به نوعی «فرهنگ غالب» تبدیل شده است.

سحر دیناروند، فعال حقوق زنان نیز با تأکید بر فشارهای مضاعف جامعه بر زنان، می‌گوید در نبود چترهای حمایتی، خشم درونی در زنان تداوم می‌یابد و به خودتخریبی منتهی می‌شود: «این عوامل، موجب می‌شود روح و روان آن‌ها آزرده و توأم با خشم و افسردگی شود؛ خمشی که منجر به خودسوزی می‌شود. به نظر من آن‌ها یک نوع انتقام توأم با زور از جامعه خود می‌گیرند.»

زنان؛ حقوق و خودسوزی!

پروین بختیار نژاد به سطح آگاهی زنان ایرانی از حقوق خود در مقابل زنان در سایر کشورهای خاورمیانه اشاره می‌کند: «این که زنان ایرانی رتبه اول خودکشی و خودسوزی را در خاورمیانه دارند، چندان هم دور

آذر فخری

خودکشی در جامعه ما به شکلی عجیب و بسا روش‌هایی در دناک در حال افزایش است. البته که آمار دقیقی در مورد خودکشی - خودسوزی زنان در دست نیست. چون اغلب خودسوزی‌ها و خودکشی‌های زنان در شهرستان‌ها صورت می‌گیرد و خانواده که این عمل را ننگی بر دامن خود می‌دانند علت مرگ زنان و دختران خود را دلایل دیگری عنوان می‌کنند. خالد توکلی، فعال سیاسی - اجتماعی می‌گوید: «خودکشی زنان در ایران برخلاف نرخ رایج در جهان، بیشتر از نرخ خودکشی مردان است.» و این یعنی خودکشی در تمام جهان امری مردانه است، اما در کشور ما امری زنانه شده است.

زهرا حضرتی، استاد جامعه‌شناسی اعلام می‌کند زنان ایرانی رتبه اول «خودسوزی» را در

یادداشت

قرص درمانی برای فرار از واقعیات

فازنه تاصح، دکترای روانشناسی عمومی

هیچ کدام از اعضای خانواده نمی‌خواهند علت بستری شدن مرخص خویشتن را باور کنند. شاید در این میان چند کلمه‌ای با مشاوران یا پرستاران حرف بزینند، اما ترجیح می‌دهند جلو هر غریبه‌ای به همان واژه «مسمومیت دارویی» اکتفا کنند و بگویند، فلان قرص را اشتباهی خورده‌ام!

در شرایط حاضر «خودکشی» یکی از بزرگترین مشکلات بهداشتی جوامع بشری محسوب می‌شود که عوامل متعددی زنجیروار دست به دست هم می‌دهند تا فرد به زندگی خویشتن پایان بخشد. در واقع بوچی، ناامیدی، بیکاری، احساس شکست، بحران‌های عاطفی، افسردگی، احساس گناه، نامساعد بودن شرایط زندگی خانوادگی، شکنجه‌های روحی و روانی موجود در خانواده، ازدواج اجباری، نرسیدن به عشق زندگی، فقر، حادثه‌های ناگوار،

بر خورد با مسائل، بسیار سریع و شتاب زده تصمیم گرفته و مهارت‌های زندگی را به طور کامل کسب نکرده‌اند و توانایی تحمل ناکامی‌ها را نیز ندارند، ممکن است برای رهایی از فشار و یا برانگیختن توجه و ترحم اطرافیان اقدام به خودکشی کنند.

در رابطه با مساله خودکشی باید متذکر شد حکومت، جامعه، خانواده، مسائل معیشتی، سیستم‌های اجتماعی و اقتصادی همه و همه عوامل مهمی هستند که در بروز این بحران اجتماعی - فرهنگی نقش و تأثیر شگرفی دارند. سازمان بهداشت جهانی، «خودکشی» یا «Suicide» را اقدامی تعریف می‌کند که شخص بسادگی و آگاهی کامل در مورد نتایج مرگبارش این امر را انجام می‌دهد که ممکن است به فوت وی منجر شود و یا نشود؛ بر این اساس فروید یکی از نظریه‌پردازان برجسته علم روانشناسی می‌گوید «اقدام به خودکشی» تا حدی ناشی از بروز افسردگی شدید در فرد است و از یک خصومت ناهشیارانه در وجود فرد خبر می‌دهد که ناشی از ارتباط با محیط پیرامون، اطرافیان یا موقعیت‌های مختلفی زندگی است. در حقیقت فروید بر این باور است که قربانیان خودکشی با این اقدام می‌خواهند اطرافیان و اشخاصی را که سبب آزردگی خاطر و ناراحتی‌شان شده‌اند تنبیه کنند.